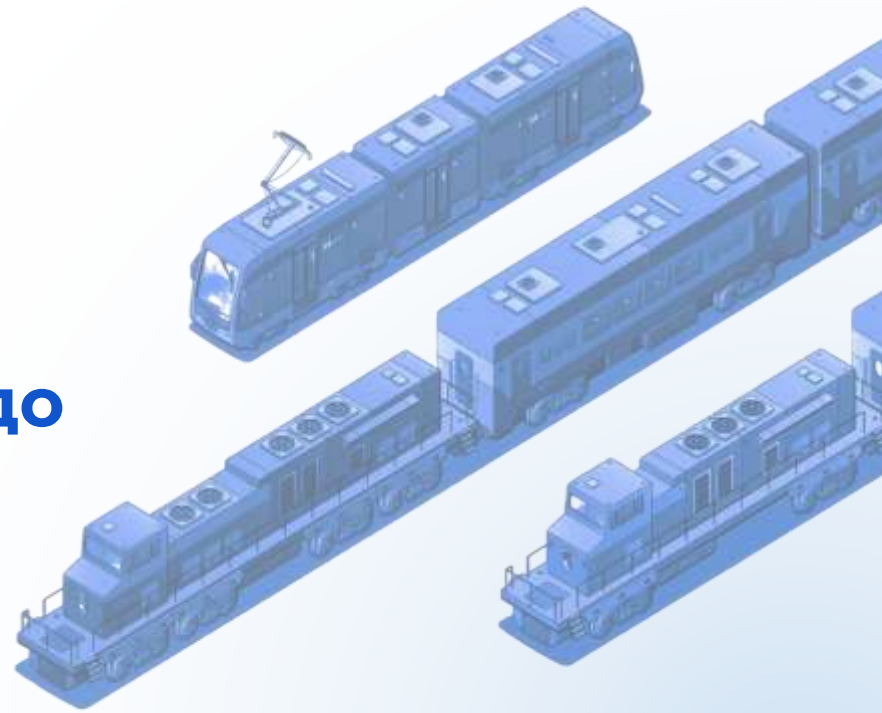

Проект закону «Про безпеку та інтегрованість залізничного транспорту України» - перший крок до конкурентного ринку залізничних перевезень

м. Львів, 04.09.2025

ВИКОНАННЯ ІНДИКАТОРІВ UKRAINE FACILITY

Європейською Комісією погоджено розділення індикатора щодо ухвалення нового закону про залізничний транспорт України (законопроект №12142) на два послідовних індикатори:

- прийняття Закону «Про безпеку руху та інтероперабельність залізничного транспорту»
- прийняття Закону «Про ринок залізничного транспорту»

Законопроект № 12142

«Про систему та особливості функціонування ринку залізничного транспорту України»

Закон України «Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту України»

Положення щодо:

- Визначення функцій національного органу з безпеки (NSA) відповідно до законодавства ЄС;
- Впровадження системи управління безпекою та процедур отримання сертифікатів безпеки/авторизації;
- Сертифікація суб'єктів, відповідальних за технічне обслуговування рухомого складу;
- Запровадження технічного розслідування аварій;
- Встановлення основ правового регулювання інтероперабельності та технічного регулювання у сфері залізничного транспорту;
- Запровадження європейської моделі сертифікації машиністів локомотивів та поїздів тощо.

Закон України «Про ринок залізничного транспорту»

Положення щодо:

- Створення правових умов для конкурентного ринку пасажирських та вантажних перевезень, включаючи рівний доступ до залізничної інфраструктури;
- Визначення функцій та повноважень ринкового регулятора;
- Запровадження плати за доступ до інфраструктури;
- Функціональне розмежування оператора інфраструктури та залізничних підприємств (окремо для пасажирських та вантажних перевезень);
- Новий підхід до PSO у сфері пасажирських перевезень тощо.

ТРАНСПОНУВАННЯ ACQUIS ЄС

Законом «Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту»

Директива 2007/59/ЄС

Встановлює вимоги до ліцензування та сертифікації машиністів поїздів у ЄС

Директива 2012/34/ЄС

Створює правову основу для функціонування єдиного європейського залізничного простору (імплементується в частині ліцензування перевізників - Розділ III Директиви)

Директива 2016/797/ЄС

Регламентує технічну сумісність залізничної інфраструктури та рухомого складу в ЄС

Директива 2016/798/ЄС

Визначає вимоги до управління безпекою на залізничному транспорті ЄС

ТРАНСПОНУВАННЯ ACQUIS ЄС

Піддирективні акти Єврокомісії:

Рішення 2011/765/ЄС, Рекомендація 2011/766

Встановлюють критерії для визнання навчальних центрів для машиністів та процедуру їх визнання

Імплементаційний Регламент 2019/779

Регламентує вимоги до підприємств, відповідальних за ТО та ремонт рухомого складу та порядок їх сертифікації

Імплементаційний Регламент 402/2013

Регулює процедури оцінки ризику як компонент загального методу безпеки

Імплементаційний Регламент 2018/763

Регулює механізм видачі єдиних сертифікатів безпеки перевізникам

Рекомендація 2019/780

Регламентує процедури видачі сертифікатів авторизації операторам інфраструктури

МЕТА ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАКОНУ

пріоритетність забезпечення безпеки руху, транспортної безпеки, збереження життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, стійкості та сталого функціонування об'єктів залізничного транспорту

забезпечення технологічної сумісності національної залізничної системи з транс'європейською транспортною мережею на основних напрямках перевезень

надання громадянам та суб'єктам господарювання публічних послуг у сфері безпеки та інтероперабельності залізничного транспорту за принципом "єдиного вікна";

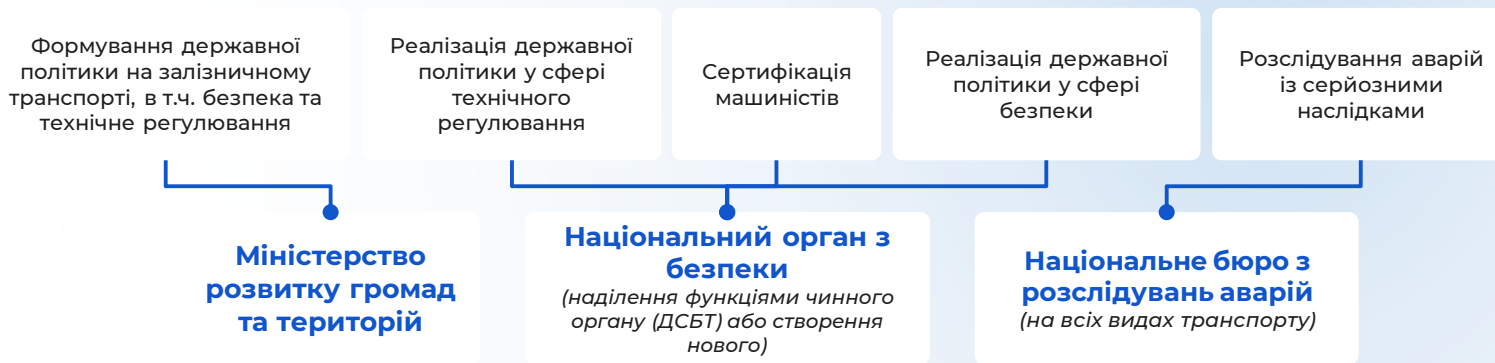
Захист життя та здоров'я громадян, забезпечення обороноздатності держави, технічної, операційної та регуляторної інтеграції залізничного транспорту України до єдиного європейського залізничного простору, поступового впровадження конкурентного ринку залізничного транспорту та покращення управління в залізничній галузі відповідно до актів права Європейського Союзу

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ОРГАНІВ

Чинна
система

Пропонована
система

ПРОПОНОВАНА СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Міністерство розвитку громад та територій

- Формує державну політику та здійснює нормативно-правове регулювання у сферах безпеки та технічного регулювання.
- Здійснює міжнародне співробітництво в зазначених сферах.
- Координує діяльність Національного органу з безпеки.

Національний орган з безпеки (координується Міністерством)

- Видає дозвільні документи та надає публічні послуги підприємствам, надає адміністративні послуги машиністам.
- Здійснює нагляд за безпекою руху та транспортною безпекою на залізничному транспорті
- Здійснює технічне регулювання в галузі залізничного транспорту, веде реєстри.
- Орган ліцензування.

Національне бюро з розслідування аварій (незалежне від Міністерства)

- Здійснює технічне розслідування аварій та аналіз їх причин, надає рекомендації з удосконалення управління безпекою процедур
- Спільно з Органом з безпеки експлуатує систему сповіщень з безпеки руху залізничного транспорту

НОВІ ПРОЦЕДУРИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ

відповідно до acquis ЄС

Закон України “Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту України” впроваджує:

Процедури отримання сертифікатів безпеки та сертифікатів авторизації

Ліцензування залізничних перевізників за європейськими принципами

Сертифікацію суб'єктів, відповідальних за технічне обслуговування рухомого складу

Видачу дозволів на введення в експлуатацію рухомого складу та компонентів інфраструктури

Запровадження європейської моделі підготовки та сертифікації машиністів

Посилений захист об'єктів інфраструктури від актів незаконного втручання

ЕТАПИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ

Прийнято:

Закон про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту

2025

Створено:

Національне бюро з розслідування аварій
(законопроект 13674 від 21.08.2025)

2026

Організовано:

Національний орган з безпеки

Прийнято:

Закон про внесення змін до Кодексу про адмін. правопорушення

Забезпечено:

Адаптація структури АТ «Укрзалізниця» до вимог нового закону

Розбудова інституційної спроможності Національного органу з безпеки *(набір та тренування персоналу, матеріально технічне забезпечення, обмін досвідом з Європейським Залізничним Агентством та Органами з безпеки країн-членів ЄС)*

2027

Набирають чинності:

Закон про безпеку руху та інтероперабельність залізничного транспорту

Закон про внесення змін до Кодексу про адмін. правопорушення та підзаконні акти цього закону

Забезпечено:

Початок виконання Національним органом з безпеки функцій передбачених у Директивах 2016/797, 2016/798, органу з ліцензування (Директива 2012/34) та Компетентного органу (Директива 2007/59)

2028

Буде потребувати прийняття більш ніж 30 підзаконних актів у сферах безпеки руху, інтероперабельності та сертифікації машиністів